

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Zaujetí žáků školní činností.

AUTORKA: Zuzana VELETOVÁ

OPONENT: PhDr. Zuzana HADJ MOUSSOVÁ

Jak naznačuje název, autorka se ve své diplomové práci zabývá problematikou vztahu žáků ke škole, konkrétně ke školní činnosti. Jde jistě o téma důležité, protože na zaujetí žáků školní činností do značné míry závisí efektivnost vyučování a práce učitele. Jde zde tedy o vzájemně propojenou oblast, kde na jedné straně je učitel se svými pedagogickými dovednostmi a kompetencemi, na druhé straně je žák nebo žáci, na které učitel působí, kteří však na jeho působení reagují v závislosti na vlastním přístupu ke škole a učení.

Autorka v teoretické části osciluje mezi oblastmi motivace a postojů. Do určité míry je to pochopitelné, protože postoje mají motivační účinek. Rozlišuje přístupy k zaujetí žáků školní činností na přístup analytický (analýza typů motivace) a syntetický (přes žákovské postoje k předmětům). Z textu vyplývá, že se nakonec rozhodla zabývat se postoji a proto navazuje poměrně podrobným výkladem problematiky postojů. Zde bych chtěla pouze připomenout, že získaný motiv (např. postoj) a vnější motiv není totéž, zvláště v tomto případě, protože postoj je vnitřní vztah k nějakému předmětu (viz str. 11, třetí odstavec). Celkově obsahuje teoretická část podstatné informace i když v řadě případů pouze v náznaku a ne vždy skutečně analyzované. Celá teoretická část obsahuje rovněž velké množství chyb a sporných výroků. Jen namátkou: v úvodu - dosahování dobrých či špatných výsledků není pouze výsledkem žákovy motivace, str. 5 - Mareš není cizojazyčný autor, str. 12 - schopnosti nejsou totéž co nadání. Bibliografické odkazy nejsou uváděny podle norem, někdy vůbec chybí.

Ve výzkumné části autorka přináší výsledky svého zkoumání v oblasti postojů k předmětům. Kromě Hrabalovy metody používá také dotazník, rozhovor s žáky a porovnává žákovskou sebepercepci s diagnostickým odhadem učitelů. Zajímavým příspěvkem k problematice postojů je autorčina analýza vysvětlení postojů - zde se ukazuje, že na první pohled jednolitý postoj může mít různý obsah, někdy je příčinou obliby předmět sám, jindy učitel jako osobnost nebo jako dobrý pedagog, někdy hrají roli didaktické postupy apod. Tato část výzkumu je nejpřínosnější a mohla by sloužit jako východisko k dalšímu zkoumání. Celkově však výzkumná část působí dojmem, jako by si autorka nevěděla rady s množstvím dat, která měla k dispozici, prezentace výsledků je nedotažená a nesystematická - postup autorka mění v průběhu prezentace, aniž víme proč. Není zřejmé, jak byl složen vzorek - kolik tříd se ho vlastně zúčastnilo, není jasně prezentována metoda - např. u rozhovoru nevíme, jestli

se otázky měnily nebo byly pro všechny stejné, nevíme, proč autorka měnila zadání mezi tercií a kvartou (str.29) apod. Někdy není ani dokončená věta, text končí uprostřed odstavce (str.53, 73). Na straně 53 autorka přeskakuje od HV k OV, kterou rozebírala v předchozí kapitole. Není také jasné, proč zavedla další oblast zkoumání a to diagnostické dovednosti učitelů, není vysvětleno podle jakých kritérií je hodnotí a především - jaký mají tyto dovednosti vztah k zaujetí žáků prací ve škole.

K obhajobě se tak nabízí celá řada diskusních témat, jako nejdůležitější mi připadá

- 1) zdůvodnění volby zkoumání postojů ve vztahu k tématu práce
- 2) zdůvodnění zkoumání diagnostických dovedností učitelů ve vztahu k tématu práce.

Přes řadu nedostatků autorka odvedla velký kus práce, i když není diplomová práce zcela dotažena a místy je chaotická a nepřehledná. Práci tedy doporučuji k obhajobě.

V Praze 17.1.2006

